
Langfredag og Paaskemorgen

En prædiken af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Langfredag og Paaskemorgen	4
Langfredag og Paaskemorgen	4
Metadata om værket	4
Metadata om værket	4

Langfredag og Paaskemorgen

Langfredag og Paaskemorgen

Prædikedag Langfredag og Paaskemorgen

Prædikedato 11. april 1941

Prædikested Vedersø Kirke

Prædiken ID P110441-01

Kilde (Ved Babylons Floder, 12-18)

Langfredag og Paaskemorgen.

Allerede længe har det kaadeste af alle Vaarens Jubelskrig lydt over de danske Enge. “Far, Far, Far, Viben er kommet,” har Børnene stammet i Ivrighed. Og man har igen følt en Anelse af vaadt i Øjenkrogen ved Tanken om dette Instinkt, som intet forbyder mig at kalde Fædrelandssind, der kalder dem fra deres lune Vinterplads sønderpaa op for at danse over de endnu stivfrosne Enge til den lykkelige Sang, der i mine Øren lyder som: I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme, der har jeg Rod, derfra min Verden gaar.

Marts Maaned gik, Frosten lindede ikke sit Greb, den isnende Nordøsten blev ved at hænge, som om vi stadig sad i Vinterens Midte. Fuglenes muntre Vive! Vive! tog af i Glans og Kraft, deres ekstatiske Luftgymnastik blev til formaalsløs Trippen rundt i Sneisen og tavs Svæven lige ud lavt over Jorden, til sidst kom den Dag, da de med Fornuften sløret af Sultens pinende Taage løb rundt helt oppe ved Husene, vaklede omkring i Haver og paa Møddinger, ja, stod ludende og dinglende paa Trappestenene, maskeradeagtigt formummede — Toppen i Nakken, det udfordrende Tegn paa Livsovermod, latterlig som et væltet Udraabstegn. Og nu gaar Børnene og jeg og finder

dem alle Vegne, de smaa, brystbenskarpe, døde Tingester; sultet ihjel, frosset ihjel ligger de ved de stive Grøfter, mellem de stakkels Anemoner, der heller ikke kan blive til noget, paa Siden eller med Bugen op ind til det sidste Snefogs Liglagener, enkelte med afbidte Hoveder. Der vil blive stille over Engene, naar Kabbelejerne svinger deres funklende Fakler langs Søens Bredder, et af Sommerens fineste Instrumenter er brustent.

Hvis I vidste, mine Tilhørere, hvor denne grumme Skæbne gør mig ondt. Jeg løfter det lille Lig i mine Hænder, et Øjeblik borer et Solglimt sig spottende frem i den sure graa Dag, og endnu engang lyner Fuglens Fjer i det Orgie af Zinnober og Purpur og Jade og Kul og Hvidt, helt Hvidt, som ingen farvefordrukken Maler har tumlet sig vildere i. Aah, alt dette gnistrende og skinnende skulde omkap med den lille Strube have skingret Foraarets Sejr ud over sin lille Plet af Danmark, men forpjusket og stiv ligger den hele Herlighed nu her i min Haand og melder Døden, ikke andet end Døden.

Der er noget i mig, der spørger mod Himlen. Hvad havde den lille Fugl gjort, Herre? Du har selv skabt den. Den var tro mod det Kald, du havde lagt i dens Bryst, tro mod Vaaren, tro mod Danmark, og du lønnede den med Sultenød og Isnedød. Eller tager jeg fejl? Er du, Alskaberen, den Almægtige, er du uden Ansvar i dette? Er der voldsomme Vinterens Kræfter, der mod din Vilje raser med Død og Fordærv? Der er ingen Gaade i Menneskelivet, der er dybere end Langfredags. Saadan har jeg jo ogsaa kendt dig, unge Mester fra Galilæa, som et funklende og jublende Foraar. Det var ikke for ingenting, at du begyndte din Frelsergerning med i guddommelig Kaadhed ved Brylluppet i Kana at skabe perlende Vin af Kommunevand. Jeg har set Guds glade Kærlighed lyse ud af din Skikkelse, naar du gik med Barnet ved Haanden mellem trippende Lam og nikkende Blomster ved Genesarethsøens blaa Vand. Jeg har set dig saa sprængfuld af Tro paa det gode i Menneskene, at du endog troede, du kunde lære dem at vende venstre Kind til, naar en gav dem et Slag paa den højre. Du priste de sagtmødige som Jordens Herrer, de rene af Hjertet — oh! — som lykkelige, der var ikke Grænser for de Skældsord, du slyngede mod Livets Fjender, Mørkemændene, Syrlingene, Paragrafisterne, men de Syge helbredte du og prækede Glædens Budskab for de Fattige og mættede Tusinder i en Ørk. Hvor du gik og stod, lyste Livets Kraft og Glæde af dig — svang Viben sig over os her i Nord med et Leve Danmark, saa hørte jeg gennem alt, hvad du sagde og gjorde et Leve Livet! Og nu hænger du paa et Kors, helt uforstaaet af dine egne, forraadt og sveget, fattig, aah saa fattig, berøvet alt, endog Æren, forkastet af dit eget Folk, der foretrak Barabbas, lovformelig dømt til Retterstedet af Spidserne i dette dit Folk, nu paa Vej til Rakkerkulen, selvtredie mellem to Røvere, prisgivet den langsomme Død under Palæstinasolens naadeløse Brand. Aldrig har noget Menneske lidt som du. Fysisk var der vel dem, det gik værre. Men slap du end for Medfart af de Torturinstrumenter, vort Aarhundrede

midlertidig har opstuvet i Musæerne, slap du for at faa Tungen revet af og faa Øjnene stukket ud og kogende Bly hældt i Øret, saa er dog din aandelige Kval ud over alt, hvad Mennesker har lidt. Du, hvis Forhold til Gud i enestaaende Forstand var Barnets til Faderen, du, hvis hele Liv bestod i Tro paa Gud, Hengivenhed for ham, hvordan kan du komme til i Dødens Stund at stønne: “Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?”

Langfredag er for os Kristne et Greb i Struben. Vor Forstand staar stille, men ikke det alene, ogsaa vort Hjerte føles, som om det vil høre op at slaa. Langfredag det er Vaaren helt og aldeles i Vinterens Vold; for vore Øjne ser vi *det* ske, der ikke kan ske, ser Livet dø.

Foraarsoffensiven — hvilket skamløst Ord! Ak, Langfredag er ikke en gammel Historie med en Mand paa et Kors langt herfra, Aartusinder tilbage. Vinterens Kræfter slippes stadig løs paa Vaaren. Livsfyldt Ungdom slæbes hver ny Langfredag til Hovedpandestedet, til Lemlæstelse og Forraaelse. Uskyldige og Røvere mellem hinanden, her er ingen smaalig Skælnen, bare af Sted med dem, af Sted med dem, paa Korset med dem!

Kan vi holde os oprejst længere? med vor Sorg og vor Skam? vor Skam og vor Synd? Hvor er Pilatus, der lykkeligt kan vaske sine Hænder? Vi herhjemme, kan vi sige: Hus forbi, vi har ikke Lod og Del i Krigen? “Da forlod de ham alle og flygtede.” Er det Historien om os?

Der er to Slags Mennesker, der kan holde Livet ud. Den ene er de i Overfladiskhed forraaede og de i Synd forhærdede. Som Fisk i Vandet svømmer de i Ondskaben. “Det er nu engang Livets Kaar,” siger de, “saa gælder det om at faa det bedste ud af det.” Kaiphasserne og Ahasvererne, Barabbasserne og Stridsmændene, der rafler om de Dødes Klæder, har en stor Dag Langfredag. Det er en broget Samling. Men det generer øjensynlig ingen af dem. Sejren er deres, det er Hovedsagen, saa tager man det ikke saa nøje, hvem man deler med.

De andre, der kan holde Livet ud, er de fortvivlede, de saa dybt fortvivlede, at Gud gav os Paasketroen. Thi Evangeliet beretter jo om en Paaskemorgen, der fulgte efter Dødens Fredag og Lørdagsnatten i Graven.

Jesu Opstandelse — den strider egentlig mod alt. Den strider mod alt, hvad vi menneskeligt ved. Død Krop bliver i Graven. Færdig. Og den strider mod Kristentroen. For Kristentroen er jo netop Forvisningen om det Usynlige. Kristentroen peger paa alle synlige Foreteelser og siger: se, der er Djævelen, og der, og der. Derfor er det, vi tror paa Gud. Vore Sanser overalt viser os det onde, men vi er blevet uovervindelige ved at lægge Kampen over i en Verden, hvor Sansernes Vaaben er uden Værdi.

Og saa kommer Paaskemorgen brusende ind fast som en Foraarsstorm og synger om den Opstandne: “Se, der staar han, føl paa ham, at han er virkelig.” Og vi værger for os: vi har slet ikke Brug for dette, vi ønsker kun hans Sejr i det rent aandelige; hvad skal vi med dette Legeme, trolddomsagtigt gjort levende igen? lad det blive i Jorden, og lad os nøjes med at holde os til hans Aands Sejr.

Hvad bryder Solen, hvad bryder Vinden sig om vore Protester? “Han er opstanden,” smiler Solen; “han er sandelig opstanden,” ler Vinden. “Tro ikke paa Dødens Løgn og Blændværk. Gud er Livets Herre, han oprejser, hvad der i Sandhed er Liv, naar Skylden til Døden er betalt. Lad Vinteren rase sin Tid, Sejren er Vaarens.”

En hed Lykke skyder gennem mit Bryst ved denne Gravens voldsomme Sprængning. Som et opbrudt Væld skyller Lyset frem, væltende over Ende og til Side alle mine egne Betæneligheder og Betragtninger. Atter er der noget saa overmodigt guddommeligt i denne krasse Synlighed, hvormed Frelseren viste sig som Sejrherre for Apostlene. De skulde se, at han tramper paa Øgler og Drager, Dødens Kraniegrin trædes sønder under hans vældige Fod. Han er ikke længer den sagtmodige Æselsrytter, der beskedent anbefaler sig til Hjerterne. Han er Ridderen paa den vælige Hingst, Christus triumphans, ogsaa den synlige Verdens Underlægger og Behersker.

Ja, Herre Kristus, saadan opstod du og gik til din Far. Saadan skal du komme igen. Lad dem kro sig, Vinterens Kræfter, lad dem slæbe de Værgeløse til Golgatha, lad dem prøve at bilde sig selv og Verden ind, at de skaber evige Riger. De er dømt med samt deres “Evighed”. Sejren er Vaarens. En Dag træder den dem under Fode. Jeg løfter den døde Vibe op mod den Smule blaa, der er at skimte af Himlen i Dag. I Jesu Navn, derop skal du svinge dig over de salige Enge, deroppe skal du sommerjuble dit: “Vive, vive, leve Livet, leve Evigheden!”